

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

INTERNET JAKO PROSTŘEDEK KOMUNIKACE U ADOLESCENTŮ

Vedoucí práce: Mgr. Iva Žlábková

Autor práce: Klára Lemberková

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 3.

2010

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

11. března 2010

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Ivě Žlábkové za cenné rady, připomínky
a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 OBDOBÍ ADOLESCENCE.....	8
1.1 Obecná charakteristika.....	8
1.2 Osobnost adolescenta.....	10
1.3 Zájmy adolescentů.....	12
1.4 Aktivity v běžném školním dni.....	12
1.5 Socializace v období adolescence.....	13
2 VÝZNAM KOMUNIKACE V OBDOBÍ ADOLESCENCE.....	15
2.1 Vymezení komunikace.....	15
2.2 Zdravá komunikace.....	17
2.3 Komunikace adolescentů.....	19
3 INTERNET JAKO PROSTŘEDEK KOMUNIKACE.....	20
3.1 Vývoj Internetu.....	20
3.2 Druhy elektronické komunikace.....	21
3.3 Specifika virtuální komunikace.....	22
3.4 Jazykové prostředky virtuální komunikace.....	25
3.5 Specifika textové on-line komunikace.....	26
4 PRAKTICKÁ ČÁST.....	28
4.1 Výzkumný projekt.....	28
4.2 Hypotézy.....	28
4.3 Způsob výzkumu a výzkumná metoda.....	28
4.4 Vyhodnocení výzkumu.....	29
4.4.1 Vyhodnocení otázky č. 1.....	29
4.4.2 Vyhodnocení otázky č. 2.....	30

4.4.3	Vyhodnocení otázky č. 3.....	31
4.4.4	Vyhodnocení otázky č. 4.....	32
4.4.5	Vyhodnocení otázky č. 5.....	33
4.4.6	Vyhodnocení otázky č. 6.....	34
4.4.7	Vyhodnocení otázky č. 7.....	35
4.4.8	Vyhodnocení otázky č. 8.....	36
4.4.9	Vyhodnocení otázky č. 9.....	37
4.4.10	Shrnutí výsledků výzkumu.....	38
	ZÁVĚR.....	39
	Seznam použitých zdrojů (literatury).....	40
	Seznam příloh.....	42
	Přílohy.....	43
	Abstrakt.....	49
	Abstract.....	50

Úvod

Téma této bakalářské práce zní Internet jako prostředek komunikace u adolescentů. K výběru tohoto tématu mne motivovala jeho aktuálnost a stále větší nárůst poptávky po této službě. Internet, jakožto i samotný počítač je v dnešní době velmi diskutovaným tématem, spojovaným především s trávením volného času a které bezpochyby ve velké míře ovlivňuje celou naši populaci. Eminentní zájem o tuto službu mají především adolescenti, kteří pomocí ní mohou komunikovat se svými vrstevníky, vyhledávat informace, videa, pořady, hrát on-line hry nebo telefonovat. V práci se zaměřím především na komunikování prostřednictvím Internetu. Tento způsob komunikování má však určitá specifika a přináší také své výhody a nevýhody.

Cílem bakalářské práce je teoreticky popsat problematiku Internetu jako prostředku komunikace u adolescentů a ověřit ji pomocí výzkumné sondy. Výzkumná sonda bude zaměřena na zmapování způsobu využívání Internetu adolescenty.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a část praktickou. Teoretická část obsahuje 3 kapitoly. V prvním kapitole se zabývám charakteristikou období adolescence, osobností člověka v této fázi vývoje, jeho zájmy a aktivitami, kterými se zabývá v běžném dni. Zmíním se také o socializaci adolescentů. Druhá kapitola je zaměřena na komunikaci adolescentů, její funkce a změny, kterými prochází v tomto období. Také se zde zmiňuji o zdravé komunikaci a její charakteristice. V poslední kapitole teoretické části se věnuji samotnému Internetu, jeho vývoji ve světě i v naší republice. Dále se zabývám internetovou komunikací, kde se zaměřím zejména na její specifika. Uvedu také výhody a nevýhody elektronické komunikace. Poté se ještě zmíním o textové on-line komunikaci a jakých používá výrazových prostředků. Z teoretické části poté vychází část praktická.

Druhá část obsahuje výzkumný projekt, kterým se snažím objasnit, jakým způsobem a za jakým účelem adolescenti využívají služby, které Internet nabízí. Popisují zde samotný výzkumný projekt, výzkumný vzorek a také výzkumnou

metodu. Uvádím 5 hypotéz, které chci touto výzkumnou sondou potvrdit či vyvrátit. V závěru praktické části je samozřejmě vyhodnocení.

Jako výzkumnou metodu jsem zvolila dotazník, který čítal 11 otázek a to jak typu otevřeného tak uzavřeného. Dotazník jsem zadala dohromady 101 respondentům vytypované střední školy. Dotazník jako výzkumnou metodu jsem si vybrala proto, že mi umožnil získat v relativně krátkém časovém období mnoho informací od respondentů. Nevýhodou této výzkumné metody může být samozřejmě nepřímnost dotazovaných.

Odborná literatura, kterou jsem především používala:

V teoretické části je to především VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8., kterou jsem používala pro kapitolu Období adolescence., VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-998-4., z kterého jsem čerpala informace pro kapitolu Význam komunikace v období adolescence. Pro třetí kapitolu, která pojednává o Internetu a internetové komunikaci je to ŠMAHEL, D. *Psychologie a internet, děti dospělými a dospělí dětmi*. Praha: TRITON, 2003. ISBN 80-7254-360-1. RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0208-8. Dále jsem také použila sociologickou analýzu, která se týká mládeže a webové stránky.

Pro část výzkumnou je to GAVORA, P. *Výzkumné metody v pedagogice*. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X.

1 OBDOBÍ ADOLESCENCE

V následujících podkapitolách si nejprve objasníme pojem adolescence, poté se zaměříme na osobnost adolescenta, jeho zájmy a aktivity, kterými se zabývá každý den. Nakonec ještě pohovoříme o socializaci v období adolescence.

1.1 Obecná charakteristika

Adolescenci se nazývá další vývojové období člověka, které nastupuje po fázi pubescence. Období adolescence, které se také může nazývat obdobím dospívání, dorostu či mládežnické, se nedá přesně časově určit. Pro začátek tohoto stadia je charakteristická zralost v období reprodukce, během které se zpravidla tělesný vývoj dostává do poslední fáze. Pro zakončení této fáze vývoje hrají důležitou roli také určité požadavky v oblasti pedagogické, psychologické a sociologické. Věkové rozmezí této vývojové fáze se pohybuje od 15 do 22 let.¹

Adolescenci můžeme rozčlenit na tři období, období rané, střední a pozdní. Fáze rané adolescence, kam spadá ještě období pubescence, probíhá zpravidla od 10 do 13 let. Pro tuto fázi jsou typické pubertální změny. Střední adolescence začíná většinou ve 13 letech a končí v 16 letech. Pro toto období je charakteristické uvažování o vlastním dospívání a sebehodnocení. Pozdní adolescence, trvající zpravidla od 17 do 20 let (či déle), směřuje nejbližší k dospělosti. Adolescent se v této fázi zamýšlí nad svou budoucností.²

Vágnerová však uvádí dvě fáze adolescence, a to raní a pozdní adolescenci. Ranou adolescenci nazývá také jako pubescenci, která trvá přibližně od 11 do 15 let. Nejvýraznější změna nastává v oblasti tělesného vývoje, které souvisí s pohlavním dospíváním. S tímto je spojená změna zevnějšku a také životního stylu. Rozvíjí se také myšlení dospívajících. Důležitou roli zde také hraje ukončení povinné školní docházky a přemýšlení o budoucí profesi. Pozdní adolescence probíhá přibližně od 15 do 20 let, kde samozřejmě může docházet

---

¹ Srov. MACEK, P. *Adolescence*, s. 9.

² Srov. MACEK, P. *Adolescence*, s. 35 - 36.

k určitým rozdílnostem na poli sociálním a psychickém. Smyslem této fáze je nabídnout dospívajícímu určitý čas a příležitost k tomu, aby si uvědomil sám sebe a také přemýšlel o tom, co chce v budoucnosti dělat.³

V této části se budeme zabývat obdobím pozdní adolescence od 15 do 20 let.

V období adolescence se člověk stává emocionálně vyspělejším a začíná hledat smysl svého života. Změny nastávají i v oblasti biologické a fyziologické, které ústí v tělesnou dospělost. Nesmíme zapomenout ani na psychickou stránku adolescenta. Nejvýraznější změnou je zde dosažení rovnáhy mezi vnitřním světem člověka a světem vnějším. Mladý člověk se stává osobností, která se společensky zařazuje mezi dospělé.⁴ „Hlavním úkolem adolescenta je připravit se kvalifikovaně, úměrně vlastním schopnostem na životní povolání a dozrát v samostatnou a vyspělou osobnost.“⁵

Podle R. J. Havighursta existuje koncept vývojového úkolu, který obsahuje konkrétní potřeby a očekávání jak ze strany jedince, tak samozřejmě ze strany společnosti, ve které adolescent žije. Ke splnění tohoto úkolu, předkládá určitá společnost různé typy chování, které když se nedodrží či porušují, hrozí jedinci určité sankce ze strany společnosti.

Vývojový úkol se tedy skládá z těchto složek:

- akceptování svého těla a typických změn, které s tím souvisejí, jako je pohlavní zralost a role,
- úplnost a mnohotvárnost v oblasti kognitivní, přizpůsobivost a schopnost abstraktního myšlení,
- umění použít vlastní citový a poznávací potenciál ve vztazích s dalšími vrstevníky a možnost vytvářet nové vztahy jak s adolescenty stejného či opačného pohlaví,
- změny ve vztazích adolescenta, hlavně nastávají ve vztazích k dospělým a autoritám,

3 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*, s. 323 – 325.

4 Srov. KURIC, J. *Ontogenetická psychologie*, s. 112.

5 KURIC, J. *Ontogenetická psychologie*, s. 112.

- vytváření iluzí a představ o budoucím životě – týká se především ekonomické stránky a jistot, s nimi spojenými,
- získání znalostí a zkušeností v oblasti sexuality,
- rozvíjení vlastního intelektu, emotivity,
- vlastní vize a uvědomění si prioritních věcí v budoucnosti (cíle a způsob života),
- hierarchické uspořádání hodnot, přemýšlení o tom, jaký mám vztah ke svému životu a také k okolnímu světu.

Jak vidíme, tak tyto úkoly, které by měl splnit každý adolescent mají jak biologický, tak i psychologický a kulturní rozsah.⁶

1.2 Osobnost adolescenta

V této oblasti se zaměříme na tělesný vzhled adolescenta, volní a charakterové vlastnosti, rozvoj jeho citů, styl myšlení a volbu budoucí profese.

Tělesný vzhled je pro adolescenta velmi důležitý. V této fázi vývoje však tělesný vzhled adolescenta neprochází žádnou velkou změnou. Adolescent se svým zevnějškem velmi a často zabývá. Mladý člověk své tělo posuzuje a srovnává ho jak se svými vrstevníky, tak i s aktuálním standardem, který je ve skupině přijímán. Pokud tělesný vzhled odpovídá aktuálnímu ideálu, který je přijímán určitou skupinou, podporuje vlastní sebevědomí adolescenta, pocitu jistoty v sociálním prostředí a pomáhá mu získávat uspokojivé hodnocení.⁷ „Zevnějšek je prostředkem k dosažení sociální akceptace a prestiže.“⁸

V dnešní době se stále více směřuje k uniformitě, která je ještě působením médií podporována. Přijímaný vzor zajišťuje poměrně velkou pravděpodobnost kladného přijetí, ale na stranu druhou hrozí i ztráta individuality jedince. To si většina adolescentů uvědomuje a tak se snaží být alespoň v nějaké oblasti osobitá. Uniformita do jisté míry omezuje a ochuzuje, ale také poskytuje určitou jistotu. Ke konci období adolescence nachází mladý člověk určitý svůj styl a nepotřebuje

---

6 Srov. MACEK, P. *Adolescence*, s. 16-17.

7 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*, s. 328 – 329.

Srov. PAVLAS, I.; VAŠUTOVÁ, M. *Vývojová psychologie I*, s. 98.

8 VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I*, s. 329.

napodobovat nějaký ideál, který je zrovna aktuální. I v tomto ohledu se projevuje dospívání a zrání jejich osobnosti.⁹

V oblasti volných a charakterových vlastností je znatelný posun v rozvoji vůle. Adolescenti reálněji posuzují své schopnosti a přednosti a zaměřují se na zmírnění jejich nedostatků. Jejich rozhodování i jednání pozbývá impulsů a nastupuje spíše zralá úvaha a zdravá kritika. V tomto období se upevňují zejména tyto vlastnosti: „cílevědomost, houževnatost, vytrvalost, sebeovládání, sebekázeň, zdravá odvaha a smělost, optimismus, iniciativa.“¹⁰

U adolescentů se styl myšlení závažným způsobem nijak nemění. Je pro ně jasná pružnost, neboli flexibilita a schopnost znát a také převést do praxe nové způsoby řešení. Adolescenti nemají dostatek zkušeností, které by jim pomáhaly a na druhou stranu i omezovaly v hledání správného řešení. Adolescenti dávají přednost spíše jasným, zásadním a rychlým řešením. Kompromisu se spíše vyhýbají. Úsudek můžou také ovlivnit emoce a city.¹¹

Člověk v tomto období se už necítí jako dítě, ale jako dospělý, který se může stát rovnocenným partnerem. Důležitou roli zde hraje i jeho sebeuvědomování a sebehodnocení, které nehodnotí jako příliš vysoké ani příliš nízké. Je důležité si uvědomit, že sebevědomí velmi úzce souvisí s vlastním sebepoznáním a sebehodnocením, a to zvláště u adolescentů hraje významnou roli. Mít objektivní sebehodnocení je úkol velmi těžký a pro adolescenta ještě náročnější, protože nemá ještě dostatek zkušeností. Adolescent také dává najevo zvýšený zájem o povolání v budoucím životě. Volba budoucí profese je nejdůležitějším rozhodnutím, které musí adolescent učinit. Zajímá se o ty profese, které ho zaujaly nebo ve kterých vidí smysl své práce.¹²

---

9 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, s. 329.

10 KURIC, J. *Ontogenetická psychologie*, s. 116.

11 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, s. 338 – 339.

Srov. PAVLAS, I.; VAŠUTOVÁ, M. *Vývojová psychologie I*, s. 98.

12 Srov. KURIC, J. *Ontogenetická psychologie*, s.120.

1.3 Zájmy adolescentů

Období adolescence přináší do oblasti zájmů mladého člověka velké a významné změny. Uspořádání zájmů adolescenta hraje důležitou roli v rozvoji a utváření vlastní osobnosti onoho jedince. Zájmy adolescentů se liší v mnoha směrech, např. v rozsahu a různosti. Tyto odlišnosti ovlivňují především individuální rozdíly adolescentů a působení určitých společných vlivů, např. rodinného a školního prostředí, společenských organizací a také vlivem médií. Tyto vlivy mohou adolescenta ovlivňovat buď pozitivně nebo negativně. Rozdíly můžeme nacházet v porovnání uspořádání zájmů např. u studentů gymnázia a studentů středních odborných učilišť.¹³

U jedinců v tomto období se prohlubují zájmy, zejména o sport, četbu, kulturu, kam můžeme zařadit např. divadlo, filmy a také pokusy o vlastní tvorbu, zejména v oblasti umělecké. Adolescenti upřednostňují spíše témata týkající se historie, společnosti, války, krásnou literaturu, sci-fi, ale také poezii. Věnují se politice i životu ve společnosti.¹⁴ Aktivity, které se týkají Internetu však Langmeier a Krejčířová do zájmů adolescentů nezařazují. Myslím si, že by tam být měly.

1.4 Aktivity v běžném školní dni

Informace, které zde budeme publikovat, byly získány v rámci výzkumu Euronet Pilot Study, ve kterém adolescenti pojednávají o svých aktivitách, kterým se věnovaly za posledních 24 hodin. Zpracováním všech dostupných a hlavně časových informací bylo možné odhalit, jak tráví adolescenti jeden typický školní den. Srovnávat budeme rok 1992 a 2001.¹⁵

–u adolescentů se doba spánku pohybuje kolem 8,5 hodiny. Mezi šestou a půl sedmou vstává skoro polovina mladých lidí,

–každodenní hygiena a oblékání jim zabere většinou tak kolem půl hodiny denně a strava jen pouhých 45 minut,

13 Srov. KURIC, J. *Ontogenetická psychologie*, s.120.

14 Srov. LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*, s. 149.

15 Srov. MACEK, P. *Adolescence*, s. 100.

- cesta do školy a ze školy trvá okolo jedné hodiny, přičemž nejhůře jsou na tom studenti, kteří dojíždějí,
- vyučování zabere adolescentům v průměru šest hodin denně a přípravě věnované na další vyučování, týká se zejména domácích úkolů, věnují kolem jedné hodiny,
- změna ovšem nastala při porovnávání výsledků týkajících se četby. V roce 1992 věnovali dospívající četbě zhruba kolem půl hodiny, o devět let později už je to však jen čtvrt hodiny,
- podobné je to se sportováním. V roce 1992 adolescenti věnovali sportu kolem 50 minut, v roce 2001 jen kolem 30 minut,
- v průměru 45 minut také věnovali mladí lidé bezcílnému procházením se venku s kamarády,
- doba strávená u televize, videa či poslech rádia zabere adolescentům zhruba kolem dvou hodin. Čas strávený u počítače se v roce 2001 pohyboval okolo půl hodiny,
- čas, který adolescenti tráví pomáháním doma, činí asi 30 minut a necelých 15 minut se zabývají nákupy,
- jen minimálně hrají na hudební nástroj či se zabývají výtěžnou činností.

Tyto informace je především důležité chápat jako orientační, protože samozřejmě jsou mezi těmito aktivitami značné rozlišení. Obecně také můžeme konstatovat pokles sportovních aktivit a četby a na druhé straně určitý nárůst trávení volného času u počítače.¹⁶

1.5 Socializace v období adolescence

„Socializace je postupné začleňování jedince do společnosti prostřednictvím nápodoby a identifikace. Zprvu v nukleární rodině, dále v malých společenských skupinách, jako je školní třída, zájmový klub, sportovní družstvo, až po zapojení se do nejširších celospolečenských vztahů. Součástí je přijetí

---

¹⁶ Srov. MACEK, P. *Adolescence*, s. 100 – 101.

základních etických a právních norem dané společnosti.¹⁷

Pro mladého člověka je období adolescence velmi důležité, protože je přechodem mezi obdobím dětství a dospělosti. Jako pro každé vývojové období jsou typické určité rysy, tak i pro tento stupeň lidského vývoje jsou specifické jisté znaky. Pro adolescenci je charakteristická změna sociálních rolí, s níž jsou úzce spojeny i požadavky společnosti na adolescenta. V novém sociálním prostředí, do kterého se mladý člověk dostává, fungují určitá pravidla a normy, které musí respektovat a přizpůsobit se jim.¹⁸

Adolescent uznává, že ve společnosti fungují určité normy, které pomáhají, ale na druhou stranu i usměrňují chování lidí, aby společnost, ve které žijí dobře fungovala. Na druhé straně, ale vážně uvažují o těchto normách a pravidlech. Nechtějí přijímat pravidla jen proto, že jsou tak daná. Pokud nějaké závazky přijmou, budou to takové, které si sami vyberou za své hodnoty a normy. Adolescent věří tomu, co je správné a zaměřuje se na obsah. Problém adolescentů není v tom, že by neměly dostatek hodnot, ale spíše v jejich množství a uspořádání dle významnosti. Samozřejmostí je, že všichni adolescenti nepřijímají obecná pravidla a dochází k tzv. antiidentifikaci s řádem, který platí pro společnost.¹⁹

Tento přístup může vyjadřovat nesouhlas se společností. Projevem této negace hodnot může být např. vandalismus. Potřebu uznání vyžaduje každý člověk, aby si ratifikoval svou vlastní hodnotu. Člověk, který není pozitivně přijímán, se akceptace snaží dosáhnout jinými způsoby. Jestliže adolescent vyrůstá v citově labilním prostředí, které zde představuje hlavně rodina a jeho snahy o navázání nějakých vztahů nebyly úspěšné, tak již pro něho lidé nemají větší význam. Takový člověk je k ostatním lhostejný, neumí rozlišovat mezi lidmi blízkými a cizími, neumí se vcítit do někoho jiného. Je zaměřen jen na svou osobnost a své potřeby, které mívají především materiální charakter. Potřebu emocionálního prožívání najdeme i u těchto jedinců, bývá to např.

17 HARTL, P.; HARTLOVÁ H. *Psychologický slovník*, s. 548.

18 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, s. 348.

19 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, s. 400.

prostřednictvím agrese, kterou doprovázejí pocity vzteku. Alkohol či drogy mohou k získání emočního stavu přispět.²⁰

Změnou prochází také způsob komunikace adolescentů. I když to není patrné, určitým vývojem prochází i řeč. Obohacuje se zásoba slov. Dospívající také užívají složitější souvětí a celkově se zlepšuje jejich vyjadřovací schopnost.²¹

V období adolescence se také mění struktura sociálních vztahů. Výsledkem této změny by mělo být přijetí osamostatnění mladého člověka a zachování kladného vztahu s rodiči. V tomto období také hrají významnou roli vrstevníci. Adolescent má stabilního přítele, který mu je citovou oporou a zároveň má stejné nebo podobné zájmy, hodnoty a cíle. Adolescenti také zažívají partnerské vztahy, které doprovází první sexuální zkušenost. Tyto vztahy jsou obvykle zamilovaností, protože adolescent ještě není připraven na vážnější vztah. Právě proto tyto vztahy po jisté době končí. Toto stadium vývoje je také charakterizováno volbou a nástupem do budoucího zaměstnání. Zde může nastat problém mezi realitou a adolescentovou představou.²²

2 VÝZNAM KOMUNIKACE V OBDOBÍ ADOLESCENCE

Obsahem následujících třech podkapitol bude nejdříve vymezení pojmu komunikace a objasnění hlavních funkcí. Dále se zmíníme o zdravé komunikaci a jejích charakteristikách. V poslední podkapitole pohovoříme o komunikaci adolescentů, především jakými prochází změnami a jaké jsou příčiny těchto změn.

2.1 Vymezení komunikace

Komunikaci jako dorozumivací prostředek používá každý člověk téměř neustále. Přesto však jedna jediná definice není možná.

Existují různé definice „Komunikace je sociální proces a sociální

---

20 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, s. 400.

21 Srov. LANGMEIER, J.; KŘEJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*, s. 148.

22 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, s. 378 – 383.

institute²³, toto vymezení komunikace používá Moscovici. Komunikaci vidí jako vzdělání, reklamu nebo také církev. Jak je vidět, definicí pro komunikaci je mnoho a liší se podle toho, jak ji který obor vnímá a používá. Předmětem této disciplíny je „jak lidé vyjadřují své záměry, zajímá ji funkce komunikace a motivace k ní, dorozumění a nedorozumění a v procesu komunikování a účinky na psychiku, projevy a vztahy účastníků.“²⁴

Komunikace, která probíhá mezi lidmi nebo ve skupině, mívá obvykle svůj cíl. Jeden chce druhému něco sdělit, informovat ho či pobavit. Každá takto probíhající komunikace plní určité funkce.

Při komunikaci je třeba diferencovat od sebe komunikování synchronní a asynchronní. Synchronní komunikace se uskutečňuje tehdy, komunikují – li dvě a více osob ve stejné době. Komunikace asynchronní vzniká tak, že nejprve mluví jedna osoba a poté na ni reaguje druhá. Je důležité všimnout si, zda se vyskytují emoce a v jaké míře, kognitivní schémata apod. Jelikož každá komunikace probíhá za jistých podmínek a okolností, musíme se tedy především zaměřit na zkoumání komunikačního kontextu, který je dvojího druhu. Vnitřní neboli psychický a vnější, kam patří fyzikální a sociální. Do vnitřního kontextu patří představy a myšlenky, které ovlivňují a zároveň řídí vnitřní svět jedince. Naopak vnější kontext se vyznačuje tím, že si ho uvědomujeme. Do této kategorie spadají také vazby na druhé osoby, jazykové, zvykové a kulturní podmínky, z nichž si můžeme vybírat ty, které nám pro komunikaci nejvíce vyhovují.²⁵

Samozřejmě i poruchy a nedorozumění jsou předmět psychologie lidské komunikace. Často se stává, že pochopíme sdělení, které vysílá jiná osoba jinak, než jak bylo původně myšleno. Uvádět nedorozumění či špatně pochopené sdělení na pravou míru, je prakticky naším každodenním úkolem.²⁶

Ještě zde zmíníme pět hlavních funkcí komunikace, které uvádí Vybíral. Je to informovat, instruovat, přesvědčit, domluvit se a pobavit.

---

23 VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*, s. 27.

24 VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*, s. 27 - 28.

25 Srov. VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*, s. 28 – 29.

26 Srov. VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*, s. 28-29.

Pro funkci informování je charakteristické předávání různých informací, oznamování.

Funkcí instruovat se především myslí poskytnutí rady, naučení, navádění.

Pro přesvědčování je typické, aby adresát začal přemýšlet o svém názoru a postoji a změnil ho v náš prospěch. Dále sem můžeme zahrnout také ovlivňování a manipulování.

Cílem domluvení se je zabývat se určitým problémem a nalezením řešení, popř. dohodnutím se na přijatelném východisku. Cíl poslední funkce je zřejmý, jedná se o pobavení druhého, rozptýlení.²⁷

2.2 Zdravá komunikace

Zdravou nebo také funkční či kvalitní komunikací myslíme opak komunikace dysfunkční, kam patří zejména nekontrolovatelné citové exploze, zatracující výroky, lhaní či rezignující projevy.

Zdravá komunikace je podstatnou součástí při utváření kvalitního a smysluplného života. Z nedostatku kvalitní lidské komunikace se mohou projevit vztahové nebo řečové poruchy. Ty hrozí nejvíce lidem, kteří se nacházejí v sociální izolaci, jsou opuštěni nebo osobám, které dlouhodobě žijí s partnerem, který komunikuje dysfunkčně.

Jestliže na člověka dlouhodobě působí nekvalitní komunikace, zanechá to samozřejmě na něm následky v takové podobě jako jsou např. ovlivněné způsoby jeho poznávání a zřídka i charakteru. Negativní změna nastává i v oblasti slovní zásoby.²⁸

Charakteristiky zdravé komunikace:

Vybíral uvádí devět charakteristik zdravé komunikace.

Bezprostřední reakce - zde je dobré reagovat ihned a zbytečně odpověď neodkládat např. na další den,

---

27 Srov. VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*, s. 31.

28 Srov. VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*, s. 226.

Kognitivní přizpůsobování - abychom mohli funkčně komunikovat, je zapotřebí přizpůsobovat se určitým stanoviskům, mluvě i gestům tomu, s kým právě komunikujeme. Člověk, který nemá zájem přizpůsobovat se aktuální komunikaci, je pro zdravou komunikaci téměř nepotřebný,

Zájem o druhého - zájem o druhého partnera by měl být adekvátní. Zájem by neměl druhého obtěžovat ani mást. Naopak odpovídající zájem může pozitivně ovlivnit průběh konverzace, prohloubit kladné pocity. Při projevování zájmu je důležitý také kontakt z očí do očí,

Reciprocita - aby komunikace mezi dvěma lidmi či ve skupině dobře fungovala, je důležité dodržovat tento princip,

Humor - humor z hlediska zdravé komunikace pomáhá k navození uvolněné a pozitivní atmosféry. Zdravý humor pomáhá k lepšímu zapamatování. Nevhodný humor může mít více forem. Humor má dvě funkce – tlumící a posilující,

Tříkrát ne - druhý člověk by se neměl zahrnovat velkým množstvím nároků a také velkou kritikou. U obou těchto případů se automaticky spustí obranné mechanismy. Osočený člověk se brání např. tím, že situaci popře. Třetí „ne“ se týká sdělování zklamání,

Podpora vývoje a flexibility - zde je charakteristická otevřenost komunikace, jako je např. možnost pokračovat v nečekaně ukončeném rozhovoru. Funkční komunikace by také neměla omezovat emoce, postoje a názory obou komunikujících. Velký význam zde proto má empatie a tolerance,

Konzistence interakcí - zde je důležité, že se snažíme jednat podobným způsobem, jakým jsme již jednali,

Uvolnění - po každé komunikaci, která proběhla, ať byla konfliktní či nekonfliktní, je třeba ji shrnout, ukončit.²⁹

Pokud budeme dodržovat tato doporučení, budeme na správné cestě, jak správně komunikovat.

---

29 Srov. VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*, s. 227 – 231.

2.3 Komunikace u adolescentů

Styl komunikace, který adolescenti používají, prochází postupně určitými změnami. Dospívající už nemají potřebu na sebe upozorňovat a raději s dospělými vycházejí. Výraznou změnou komunikace je vykání. Ostatní lidé jim začínají vykat a to je pro dospívající důležité tím, že mění jejich postavení z dětí na dospělé. Komunikační styl skupiny se také pozvolna mění od komunikace, kterou používají pubescenti. Neobjevuje se zde vysoká hlasitost, strojenost a výrazná gestikulace. Typický slovník, kterým komunikují spíše pubescenti, používají adolescenti jen již ze zvyku.³⁰

Jak jsem již zmínila, komunikace u adolescentů prochází určitými změnami, které se týkají výrazových prostředků, které mají různé příčiny.

Uvedeme zde pět nejdůležitějších příčin:

Adolescenti používají různá označení pro každodenní chování a s ním i spojené zkušenosti. Při komunikaci s druhými lidmi ze skupiny, užívají takový výrazových prostředků, které chápou členové oné vrstevnické skupiny.

Zkušenosti, které získávají a situace, kterými procházejí označují dospívající určitými slovy či zkratkami.

Každá komunita, kterou tvoří dospívající lidé, má svůj určitý slang a výrazové prostředky, které používá a které jsou také určitou cestou, jak do komunity patřit a být přijímán ostatními členy.

„Některá slova a specifická vyjádření fungují jako posilovače a zpevňovače skupinové či vrstevnické solidarity.“³¹ Pohybuje-li se mladý člověk v jemu cizím prostředí a zaslechne takový způsob komunikace, který sám používá, necítí se již tak nejistý.

Specifické výrazové prostředky představují jisté hodnoty a hierarchii mezi nimi. Toto uspořádání hodnot je poté důležitým předpokladem v hodnocení vztahů ve skupině, chování mezi jednotlivými členy a řešení konkrétních situací.³²

30 Srov. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*, s. 395 – 400.

31 MACEK, P. *Adolescence*, s. 40.

32 Srov. MACEK, P. *Adolescence*, s. 40.

3 INTERNET JAKO PROSTŘEDEK KOMUNIKACE

Ve třetí části se zaměříme na samotný Internet. Nejprve pohoříme o jeho vzniku a vývoji a poté se zaměříme na komunikaci, kterou nám Internet umožňuje. Vymezíme druhy elektronické komunikace a vyjmenujeme její specifika. Poté se ještě zaměříme na jazykové prostředky, které tato komunikace užívá a na závěr pohovoříme o specifikách této komunikace.

3.1 Vývoj Internetu

Internet se zrodil v roce 1969 v amerických vojenských laboratořích. Původní název této sítě byl ARPAnet a vymyslel jej Larry Roberts již roku 1963. Hlavní myšlenkou bylo, dát počítačovým expertům a také vědcům možnost, společně používat drahou techniku a zdroje.³³

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let samozřejmě rozvoj ARPAnetu pokračuje, vznikají nové sítě jako je např. Usenet a BITnet a připojují se k nim další instituce. S velkým rozvojem ARPAnetu, dochází samozřejmě v 70. letech také k rozvoji síťových služeb. Rozvíjí se hlavně komunikace a to tak, že roku 1969 byla mezi dvěma počítači poslána první zpráva. O tři roky později vzniká elektronická pošta a znak @.³⁴

Na začátku 80. let je ARPANET základní a velmi důležitou sítí, pomocí níž zde provoz vzniká, prochází i směřuje do ostatních sítí. Léta 1983 – 1992 symbolizují rychlý rozmach Internetu a také jeho rozvoj mimo americké země. Od roku 1988 se začínají používat WWW (World Wide Web). Na počátku roku 1990 je ARPANET zastaven a poté také zrušen. Základní sítí je NSFNET.³⁵

V Česko-Slovenské federativní republice se v listopadu roku 1991

---

33 Srov. DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s.11.

34 Srov. MUSIL, M. *Vývoj Internetu* [online]. 2003 [cit. 2010-01-17].

Dostupné z WWW: <http://ihistory.webzdarma.cz/chap/1faze.php>.

35 Srov. MUSIL, M. *Vývoj Internetu* [online]. 2003 [cit. 2010-01-20].

Dostupné z WWW: <http://ihistory.webzdarma.cz/chap/2faze.php>.

uskutečnil první pokus o připojení k Internetu. Tyto úspěšné pokusy se realizovaly ve výpočetním centru ČVUT. ČSFR se tedy oficiálně k Internetu připojila 13. února 1992. Internet v této době však mohla využívat jen ČVUT. Připojení k Internetu se dožadovaly i další univerzity a proto české ministerstvo školství uvolnilo finance na vybudování hlavní sítě, která bude spojovat univerzitní města.³⁶ „Po rozpadu ČSFR se FESNET rozdělil na CESNET (Czech Educational and Scientific Network) a slovesnou část SANET“.³⁷

3.2 Druhy elektronické komunikace

Internet nám nabízí několik forem komunikace, které se dělí podle dvou kritérií. Jedním je směr komunikace a druhým počet osob, které komunikují. Elektronickou komunikaci dělíme tedy na komunikaci jednosměrnou, individuální a hromadnou.

Jednosměrná komunikace – pro jednosměrnou komunikaci je typické, že pochází od jednoho člověka neomezenému počtu potenciálních příjemců. Typickým prostředkem pro tuto komunikaci jsou webové stránky. Jejich největší výhodou spočívá v tom, že jsou interaktivní. Novější formou webových stránek se staly stránky WAP, které můžeme procházet pomocí mobilních telefonů. Dalším druhem jsou také internetová rádia a televizní vysílání.

Individuální komunikace – pro individuální komunikaci je typické vzájemné sdělování si zpráv a informací mezi lidmi. Nástroji v této komunikaci jsou např. elektronická pošta, SMS brány, ICQ nebo hlasová telefonie.

Hromadná komunikace – pro hromadnou komunikaci je typické, že příspěvek nebo sdělení libovolného člena skupiny, si mohou přečíst všichni a zároveň mohou reagovat. Sem patří především chaty, ICQ, mail listy, debaty, seznamky nebo burzy. Hromadná komunikace je dobrá v tom, že lidé mohou na diskuzních serverech sdílet své zkušenosti.³⁸

---

36 Srov. DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s. 15 – 16.

37 DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s. 15 – 16.

38 Srov. RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*, s. 13 – 19.

3.3 Specifika virtuální komunikace

Internet nabízí poměrně širokou škálu nabídek týkajících se komunikace. Uživatelé, kteří pomocí internetu často a velmi rádi komunikují, si ani nedovedou již představit, že by od této formy komunikace měli upustit. Člověk komunikující prostřednictvím internetu, může používat různé formy komunikování, jako je např. e-mail, chat, ICQ, různé diskuzní skupiny atd. Internetová komunikace do jisté míry ovlivňuje a mění naše způsoby komunikování. Jako příklady můžeme uvést porovnání v množství odeslaných zpráv pomocí internetu a dopisů. Dále je to např. samotný způsob psaní zprávy, kdy člověk pomocí písmen na klávesnici napíše sdělení. Třetí specifikum se týká rytmu této komunikace. Člověk velmi rychle získá odpověď na svou otázku a nemusí čekat třeba několik dnů, než by mu přišel dopis. Tato rychlost v odesílání a získávání zpráv zanechává ovšem i u některých jedinců negativní reakce v jejich psychice. Uživatelé, kteří velmi často používají internetovou komunikaci (2-3 roky) se poté mohou ve skutečném prostředí cítit osamělí a mohou trpět depresemi.³⁹

Výhodami elektronické komunikace je možnost, vytvořit si takový pracovní styl, který bude člověku vyhovovat. Tato možnost samozřejmě záleží na domluvě mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Druhou výhodou je zvyšující se produktivita práce zaměstnance. Tím máme namysli, že pokud člověk využívá Internet pro práci doma, má to pro něj určité výhody, jako je možnost pracovat déle a nemyslet na problémy, které by se týkaly rodiny.

Dále také umožňuje vyhledávání specifických a obtížně zjistitelných informací. Zde může uživatel získat odpovědi na své otázky, nebo má možnost diskutovat s různými skupinami uživatelů, kteří mají podobný problém.⁴⁰

Nevýhodami elektronické komunikace je především vysoký počet informací, který nás ovlivňuje a hrozí zde oslabení či úplná ztráta schopnosti rozlišit, co je důležité a co nikoli. S tím také souvisí i další riziko, a to, že vysoké přijímání mediálních zpráv, nás připravuje o možnost samostatného myšlení,

---

39 Srov. VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*, s. 271 – 272.

40 Srov. RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*, s. 9 – 10.

názoru. Dále zde můžeme uvést také zvyšující se nebezpečí obezity.⁴¹ Dále je to např. porušování autorských práv (např. nelegální kopírování a stahování hudby, filmů), různé spamy, rozvíjející se závislost na Internetu, herní patologie, nacionalistické nebo jiné formy „proti“ serverů, různé typy úchylek, hlavně v oblasti sexuality.⁴²

Dále uvedeme služby, které nám tato technologie umožňuje. Tyto služby můžeme rozdělit na služby základní a rozšířené. Patří sem Worl Wide Web, E-mail, File Transfer Protocol, Internet Relay Chat, ICQ, Microsoft NetMeeting, Usenet, Rozhlasové a televizní vysílání a Vyhledávání na Internetu, Webové portály a WAP.

Worl Wide Web - je jednou z nejznámějších služeb, kterou Internet nabízí. Můžeme na nich najít různé texty, obrázky, programy. Počet těchto stránek je kolem několika miliónů.⁴³

E-mail – tato elektronická pošta umožňuje uživatelům rychlejší a téměř bezplatnou výměnu dat či informací. Výhodou může být i nastavení kontroly pravopisu. Pomocí modernějších typů elektronických pošt, můžeme posílat také dokumenty, videa, obrázky a prezentace jednomu či více uživatelům.⁴⁴

File Transfer Protocol (FTP) – pro tuto službu je charakteristický přenos nebo nahrávání dat mezi dvěma různými počítači.⁴⁵

Internet Relay Chat - patří k prvním systémům, které umožňují komunikovat jedné či více osobám v reálném čase. Internet Relay Chat vyhledávají lidé, kteří chtějí chatovat s ostatními.

ICQ (I Seek You) - je jednou z nejvyhledávanějších a nejvíce využívaných aplikací, která nám stejně jako chaty, dovoluje komunikovat v reálném čase. Její ovládání je velmi snadné, stačí nainstalovat program a pomocí

---

41 Srov. RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*, s. 11 – 12.

42 Srov. PRIBULA, M.; PAĽA, G. *Stručne o komunikácii*, s. 137.

43 Srov. PRIBULA, M.; PAĽA, G. *Stručne o komunikácii*, s. 138.

44 Srov. KUKUČKA, J. *Internet učebnice*, s. 49 – 72.

Srov. RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*, s. 37.

45 Srov. PRIBULA, M.; PAĽA, G. *Stručne o komunikácii*, s. 139 – 140.

jména nebo e-mailu vyhledat osoby, s kterými chceme chatovat.⁴⁶

Microsoft NetMeeting - je program, pomocí kterého můžeme on-line uskutečňovat různá jednání a semináře, včetně videa a audia.

Telefonování prostřednictvím Internetu – výhodou tohoto programu je samozřejmě nízká cena telefonování. K tomu, abychom mohli úspěšně telefonovat potřebujeme samozřejmě také ještě zvukovou kartu, mikrofon a sluchátka.

Usenet - umožňuje nám diskutovat v různých diskuzních skupinách.

Rozhlasové a televizní vysílání - je poměrně novým způsobem využívání Internetu. Rozlišujeme vysílání on-line a vysílání záznamové.

Vyhledávání na Internetu je nejvíce používanou službou, kterou uživatelé používají. Jedná se o prohlížení a vyhledávání informací na různých serverech, jako jsou např. zpravodajství, zábava, obchod, filmy, firmy, mapy.

Webové portály - jsou záležitostí poslední doby, které nám pomáhají prostřednictvím svých stránek, vyhledávat již zmíněné služby.

WAP nám umožňuje připojení k Internetu pomocí mobilního zařízení prakticky odevšad.⁴⁷

Samozřejmě, že v síti Internetu existuje ještě další množství různých služeb, protože tato nová technologie je v neustálém rozvoji. Můžeme uvést ještě např. e-learning a e-business.

Pribula a Pal'a uvádějí tři nejčastější způsoby využívání Internetu. Bohužel už neuvádí, zda jsou tyto oblasti typické pro osobní účely či pro zaměstnání. Týká se to těchto oblastí:

1. komunikace s přáteli, různé formy zábavy a typy her,
2. služby v oblasti financí a nákupy on-line,
3. přenos informací.⁴⁸

---

46 Srov. RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*, s. 59 – 76.

47 Srov. PRIBULA, M.; PALA, G. *Stručně o komunikácii*, s. 138 – 142.

48 Srov. PRIBULA, M.; PALA, G. *Stručně o komunikácii*, s. 143.

Oproti tomu Sak a Saková ve svém výzkumu z roku 2002 uvádějí tyto tři nejčastější činnosti:

1. používání e-mailu (62%)
2. vyhledávání praktických informací (58%)
3. posílání SMS zpráv (57%)

Výzkum se týkal věkové skupiny od 15 – 30 let, do které adolescenti samozřejmě spadají.⁴⁹

Český statistický úřad uvádí ve svém výzkumu z roku 2008 tyto aktivity:

1. používání elektronické pošty (48%)
2. zájmaní se o zboží a služby (42%)
3. čtení on-line zpráv (30%)⁵⁰

Komunikace pomocí Internetu získává na hodnotě a stává se stále více populárnější. Nejvíce využívanou službou zatím zůstává klasický e-mail, vznikají i další verze, které nám umožňují komunikovat. Jsou to např. virtuální komunity, moderní debatní kluby, videokonference nebo používání webových kamer.⁵¹

3.4 Jazykové prostředky virtuální komunikace

Virtuální komunikace obsahuje čtyři složky – syntaktickou, sémantickou, kompoziční a stylovou. Za odlišnostmi, které jsou typické pro internetovou komunikaci, stojí hlavně šetření času a rychlost sdělování. To, že je ve virtuální komunikaci, svým způsobem jazyk ochuzován, má na svědomí několik důvodů:

–, účastníci komunikace reagují bez rozmyšlení a s menším množstvím korektur v průběhu řečového aktu a po jeho skončení,

–účastníci si osvojují společně sdílený jazyk s omezenou a nedostatečně kultivovanou slovní zásobou, ovlivňují se v tomto směru navzájem,

49 Srov. SAK, P.; SAKOVÁ K. *Mládež na křižovatce*, s. 137.

50 Srov. Český statistický úřad [online]. Praha: Český statistický úřad, posl. úpravy 12. 2. 2009 [cit. 2010-03-01]. Dostupné z WWW:

http://www2.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/6_jake_jsou_nejcastejsi_cinnosti_provadene_jednotlivci_na_internetu.

51 Srov. RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*, s. 83 – 86.

–jazyk může mít podobu „jazykového gesta“, může být výrazem odporu a vymezení se vůči konformním uživatelům spisovného jazyka“.⁵²

Rychlé tempo a možnost odesílání dokumentů je hlavní prioritou elektronické komunikace. Člověk tím jak se pomocí komunikace vyjadřuje, ukazuje druhému člověku jaký je, jak se cítí. O tom, že je internetová komunikace velmi specifická, svědčí i fakt, že v prostředí virtuální komunikace se vytvořily určité zkratky, které jsou např. zkrácenými souslovími.⁵³

3.5 Specifika textové on-line komunikace

Každá komunikace, tedy i on-line komunikace má určitý cíl, záměr, specifika ale také omezení. My se v této podkapitole zaměříme na specifika a omezení on-line komunikace, které se třídí do pěti kategorií – subjektivní zážitky z textové komunikace, tvorba zprávy, čas a tempo v on-line komunikaci, ukládání zpráv a chybění neverbálních klíčů a stimulací.

Každý člověk má k dispozici určitou schopnost vyjadřování se pomocí textu. U některých lidí se také může projevit dobré „čtení mezi řádky“ textové komunikace nebo v ní mohou nalézt jisté spojení s člověkem, s kterým komunikují. Internetová komunikace dává možnost pocít blízkosti a upřímnosti, ale zároveň zde existuje také určitá míra bezpečí. Při psaní s určitým člověkem přemýšlíme o tom, jak člověk vypadá a nevědomě si o něm děláme představy.⁵⁴

Textová komunikace se samozřejmě od tradičního psaní dopisů velmi liší. To, jak bude textová zpráva napsána, ovlivňuje sám člověk. Pokud člověk změní svou vizuální formu textu, může to např. znamenat změnu nálady, postoje a myšlení člověka. V internetové komunikaci si každý člověk vytváří a zároveň rozvíjí svůj vlastní jazyk. Můžeme sem zařadit symboly, fráze a zkratky, které více než čeští uživatelé, používají angličtí. Tyto zkratky nahrazují určitá slovní spojení a stejně jako velmi často používané emotiky, nejsou ustáleně vymezené. To, co v textové zprávě sdělujeme druhému člověku, je z hlediska této

52 ŠMAHEL, D. *Psychologie a internet*, s. 123.

53 Srov. ŠMAHEL, D. *Psychologie a internet*, s. 124.

54 Srov. DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s. 45 – 46.

komunikace velice důležité. Myšlenkami a názory, které předáváme jiným lidem pomocí zprávy, můžeme navádět a shrnovat, ale na druhé straně je také možnost jejich popření. On-line komunikace také dává prostor k využití různých klávesových technik, jako jsou např. velká písmena, vykřičníků, teček atd, které dávají zprávě jiný vzhled.⁵⁵

„Lidé se velmi liší v intenzitě a frekvenci s jakou komunikují on-line.“⁵⁶

Při textové komunikaci mohou lidé využít čas, který mají k dispozici dvojnásobným způsobem. Mohou buď odpovědět okamžitě, nebo si mohou ponechat čas na rozmyšlení. Jde zde o příležitost v libovolnou dobu poslat druhému člověku vzkaz a tím pádem, vzniká dobrý pocit, že je s tím druhým neustále ve spojení. I v této formě komunikace může narůstat důvěra i intimita. Děje se tak, pokud si s člověkem z chatu začneme psát e-maily. Tento vztah platí samozřejmě i opačně.⁵⁷

Každý člověk má různou potřebu v ukládání, neboli zálohování zpráv. To, kolik si jich zálohujeme, napovídá o tom, jak velký význam dáváme vztahu v komunikaci. Uloženou zprávu můžeme kdykoli znovu otevřít a přehodnotit ji. Znovuotevřená zpráva čtená v jinou dobu může znít jinak, než před časem. Zálohování textových zpráv nám může napomoci vyvarovat se např. opakovaného ptaní na stejnou věc.⁵⁸

Internetová komunikace ale postrádá neverbální složku, kam patří gesta, mimika, pohyby těla a očí, hlas, smích, bručení, ale také oděv a kosmetika. Tím, že v on-line komunikaci chybí některé prvky neverbální složky, mohou vznikat nejasné situace a nedorozumění. On-line komunikování vyhovuje lidem, kteří prožívají sociální úzkost, protože při této formě komunikace nedochází k přímému kontaktu. Některým lidem ale vztah založený jen na pouhém předávání zpráv, oproštěný od pocitů vyhovuje.⁵⁹

---

55 Srov. DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s. 46 – 47.

Srov. RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*, s. 23 – 25.

56 DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s. 47.

57 Srov. DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s. 47-48.

58 Srov. DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s. 48 – 49.

59 Srov. DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*, s. 49 – 50.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Výzkumný projekt

Součástí této bakalářské práce je také výzkumná sonda. Cílem výzkumné sondy je zmapování způsobu využívání Internetu, zaměřené na komunikaci u adolescentů. K výběru tohoto tématu mě motivovalo dnes aktuální téma Internetu a s tím spojené služby, které nabízí.

4.2 Hypotézy

Pro tuto výzkumnou sondu jsem stanovila 5 hypotéz, které se mi buď potvrdí nebo nepotvrdí.

Hypotéza č. 1 – Většina adolescentů má přístup k Internetu doma. Tato hypotéza má zjistit, zda má Internet doma většina dospívajících.

Hypotéza č. 2 – Adolescenti tráví více jak 3 hodiny denně na Internetu. Tato hypotéza má zjistit, kolik času tráví adolescenti na Internetu.

Hypotéza č. 3 – Nejčastější aktivitou adolescentů na Internetu je komunikace, např. s přáteli. Tato hypotéza má potvrdit nebo vyvrátit, zda je komunikace nejčastější aktivitou konanou adolescenty na Internetu.

Hypotéza č. 4 – Většina rodičů se nezajímá o to, co jejich děti dělají na Internetu. Hypotéza má potvrdit, že rodiče se nezajímají o to, co jejich děti vyhledávají na Internetu.

Hypotéza č. 5 – Dívky tráví na Internetu více času než chlapci. Hypotéza má objasnit, zda dívky navštěvují Internet častěji než chlapci.

4.3 Způsob výzkumu a výzkumná metoda

Jako výzkumnou metodu jsem zvolila dotazník. Dotazník samozřejmě tvořila vstupní část, vlastní otázky a závěrečné poděkování. Dotazník tvořilo 11 otázek a obsahoval jak otázky typu uzavřeného, tak typu otevřeného.

Touto metodou se dá získat velké množství dat v relativně krátkém časovém

horizontu. Nevýhodou může být neupřímnost respondentů.⁶⁰

Vzorek tvořili žáci prvního, druhého, třetí a čtvrtého ročníku vytypované střední odborné školy. Dohromady byly dotazníky rozdány 101 respondentům, z toho bylo 51 respondentů mužského pohlaví a 50 ženského pohlaví.

4.4 Vyhodnocení výzkumu

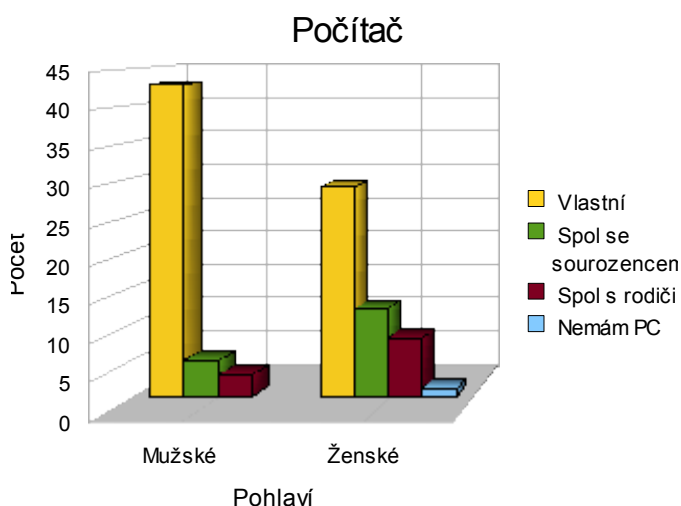
4.4.1 Vyhodnocení otázky č. 1

Otázka č. 1 – Počítač máš?

Tato otázka má zmapovat, zda mají adolescenti počítač svůj či společný s někým z rodiny. Graf ukazuje, že nejčastěji mají adolescenti obou pohlaví svůj počítač. U chlapců byla druhou nejčastější odpovědí Společný se sourozencem a poté Společný s rodiči. Odpověď Nemám PC neoznačil žádný chlapec. U dívek bylo pořadí odpovědí téměř stejné. Lišilo se tím, že 1 dívka označila možnost odpovědi Nemám PC.

Přesný počet odpovědí je uveden v Tabulce č. 1 v Příloze II.

Graf č. 1

60 Srov. GAVORA, P. *Výzkumné metody v pedagogice*, s. 53-59.

4.4.2 Vyhodnocení otázky č. 2

Otázka č. 2 – Kolik svého volného času trávíš denně doma u počítače?

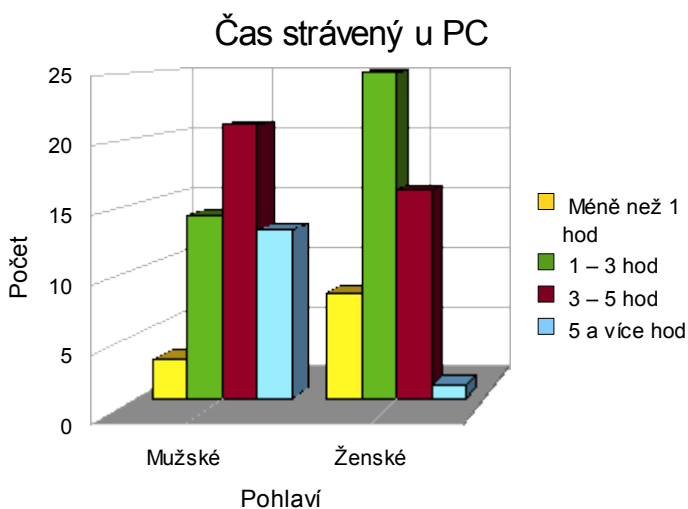
Touto otázkou jsem chtěla zjistit, kolik svého volného času tráví denně doma adolescenti u počítače.

Graf znázorňuje, že v této otázce se chlapci a dívky velmi liší. Chlapci tráví nejčastěji u počítače 3 – 5 hodin denně. Poté je to 1 – 3 hodiny a v těsném závěsu 5 a více hodin. Na čtvrtém místě byla odpověď Méně než 1 hodinu.

Dívky na rozdíl od chlapců tráví nejčastěji 1 – 3 hodiny denně u počítače, poté je to 3 – 5 hodin, v čemž se shodují s chlapci. Dále to byla odpověď Méně než 1 hodinu a nakonec 5 a více hodin, kdy to pořadí je opačné než u chlapců.

Počet četností je uveden v Tabulce č. 2 v příloze II.

Graf č. 2

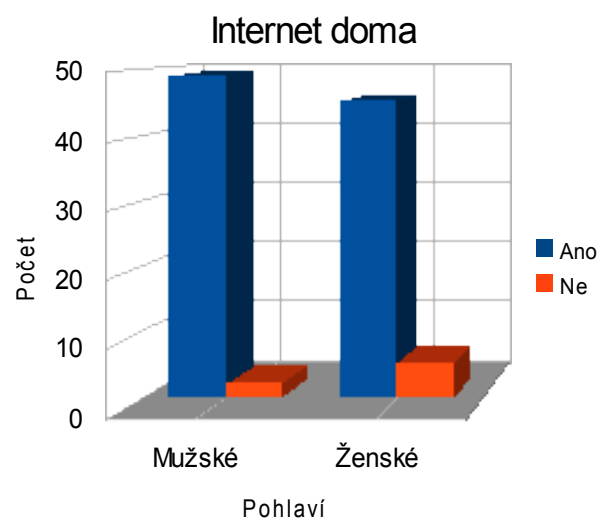
4.4.3 Vyhodnocení otázky č. 3

Otázka č. 3 – Máš doma přístup k Internetu?

Tato otázka se vztahuje k hypotéze č. 1. Jak je z grafu jasně vidět, téměř všichni dospívající obou pohlaví, mají přístup k Internetu z domova. Odpověď NE označili pouze 2 chlapci a 5 dívek. Hypotéza se tedy potvrdila.

Přesný počet četností je uveden v Tabulce č. 3 v Příloze II.

Graf č. 3

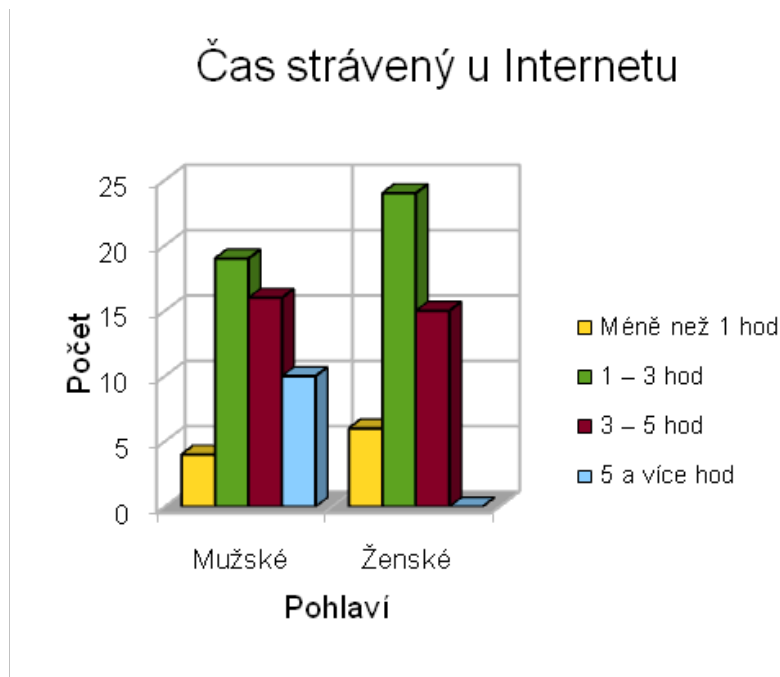
4.4.4 Vyhodnocení otázky č. 4

Otázka č. 4 – Kolik času trávíš denně doma u Internetu?

Tato otázka se vztahuje k hypotéze č. 2. Graf ilustruje, že chlapci tráví u Internetu 1 – 3 hodiny denně. Poté byla označována možnost odpovědí 3 – 5 hodin denně. Třetí nejčastější možností bylo 5 a více hodin a nakonec Méně než 1 hodinu. U dívek stejně jako u chlapců byla nejvíce označována možnost 1 – 3 hodiny denně, poté 3 – 5 hodin. Na třetím místě byla možnost Méně než 1 hodinu a 5 a více hodin. Hypotéza se tedy nepotvrdila.

Přesný počet odpovědí je uveden v Tabulce č. 4 v Příloze II.

Graf č. 4.

4.4.5 Vyhodnocení otázky č. 5

Otázka č. 5 – Kde nejčastěji navštěvuješ Internet?

Tato otázka má zmapovat, kde nejčastěji adolescenti navštěvují Internet. Zároveň se tato otázka vztahuje k hypotéze č. 1, která se mi opět potvrdila.

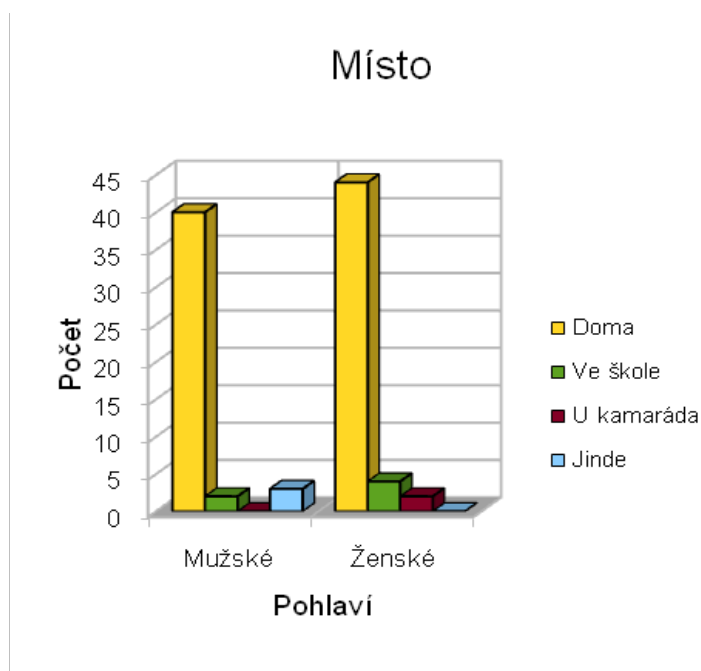
Nejčastější odpovědí byla u obou pohlaví Doma. U chlapců poté následovala odpověď Jinde a Ve škole. Odpověď U kamaráda neoznačil žádný chlapec.

U dívek bylo druhou nejčastější odpovědí Ve škole, poté U kamaráda. Odpověď jinde neoznačila žádná dívka.

Pořadí dvou posledních odpovědí je opět opačné.

Počet četností je uveden v Tabulce č. 5 v Příloze II.

Graf č. 5

4.4.6 Vyhodnocení otázky č. 6

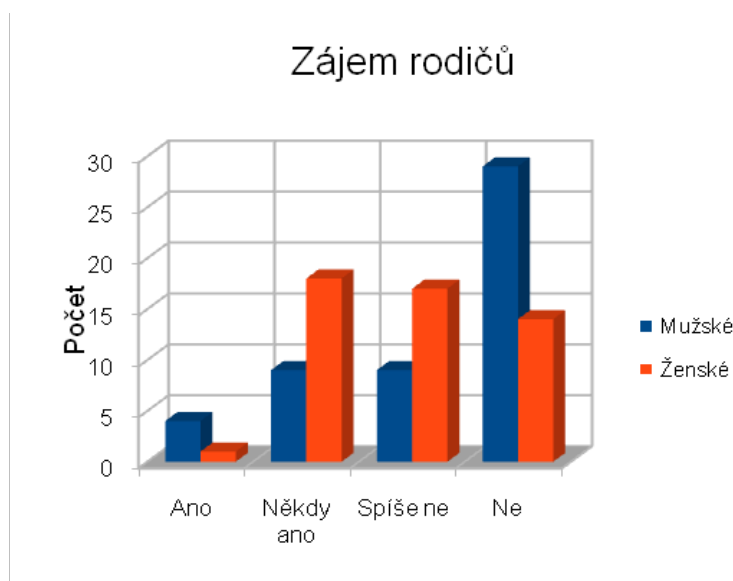
Otázka č. 6 – Zajímají se rodiče o to, co děláš na Internetu?

Tato otázka má potvrdit nebo vyvrátit hypotézu č. 3. U chlapů byla odpověď NE označena nejčastěji, ale u dívek tomu bylo jinak. Ty nejčastěji označovaly odpověď Někdy ano. U chlapců byla poté označována odpověď Někdy ano a v těsném závěsu možnost Spíše ne. Nejméně označovanou odpovědí byla Ano. U dívek byla na druhém místě odpověď Spíše ne a poté Ne. Možnost Ano byla vybírána nejméně.

Při konečném součtu odpovědí, odpověď NE nedosáhla většiny a hypotéza se tedy nepotvrdila.

Četnost odpovědí je uveden v Tabulce č. 6 v Příloze II.

Graf č. 6

4.4.7 Vyhodnocení otázky č. 7

Otázka č. 7 – K čemu nejčastěji Internet používáš?

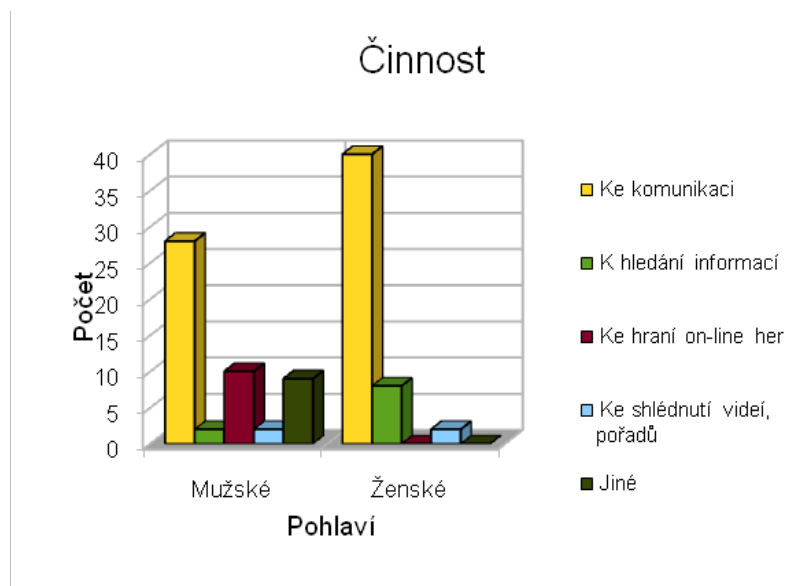
Tato otázka se vztahuje k hypotéze č. 4. U chlapců byla nejčastější odpovědí možnost Ke komunikaci. Na druhém místě bylo Ke hraní on-line her. Poté to byla odpověď Jiné. Nejméně označované byly odpovědi K hledání informací a Ke shlédnutí videí, pořadů.

U dívek byla také nejčastější odpovědí možnost první, Ke komunikaci. Druhou nejčastěji označovanou odpovědí byla možnost K hledání informací. Poté následovala možnost Ke shlédnutí videí, pořadů. Možnosti Ke hraní on-line her a Jiné neoznačila žádná dívka.

Hypotéza se mi potvrdila, protože nejčastější odpovědí byla možnost Ke komunikaci u obou pohlaví.

Přesný počet odpovědí je uveden v Tabulce č. 7 v Příloze II.

Graf č. 7

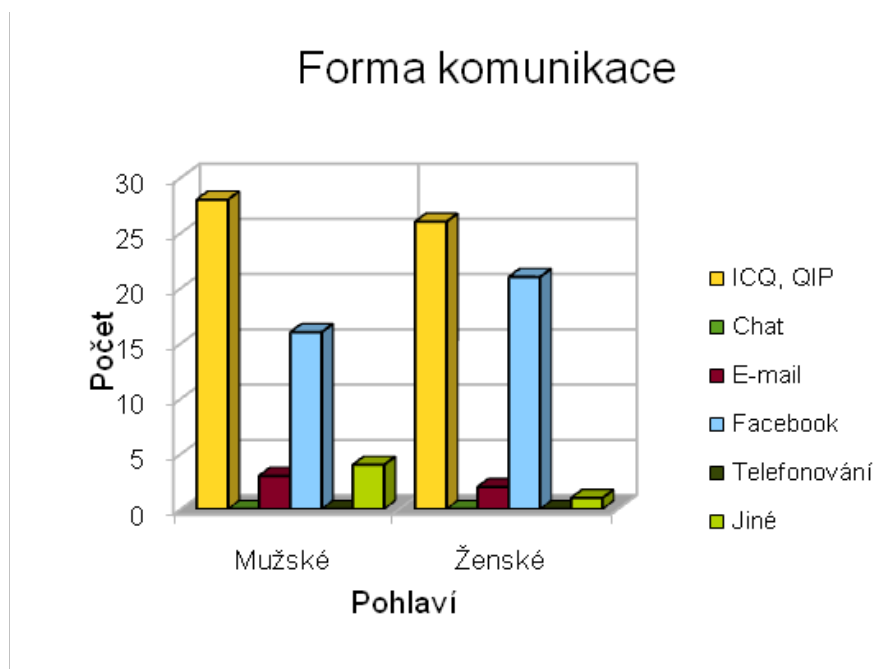
4.4.8 Vyhodnocení otázky č. 8

Otázka č. 8 – Jakou formu komunikace nejčastěji používáš?

Z grafu je patrné, že tento výsledek je velmi těsný. U obou pohlaví vyhrálo ICQ, jako nejčastěji používaná forma komunikace. U chlapců i u dívek je na druhém místě dnes velmi atraktivní Facebook. U chlapců je poté možnost Jiné a E-mail. Možnost odpovědi Chat a Telefonování neoznačil žádný chlapec. U dívek je to podobné. Třetí nejčastější odpovědí byl E-mail a poté Jiné. Stejně jako chlapci, možnost Chat a Telefonování neoznačila žádná dívka.

Četnost odpovědí je uvedena v Tabulce č. 8 v Příloze II.

Graf č. 8

4.4.9 Vyhodnocení otázky č. 9

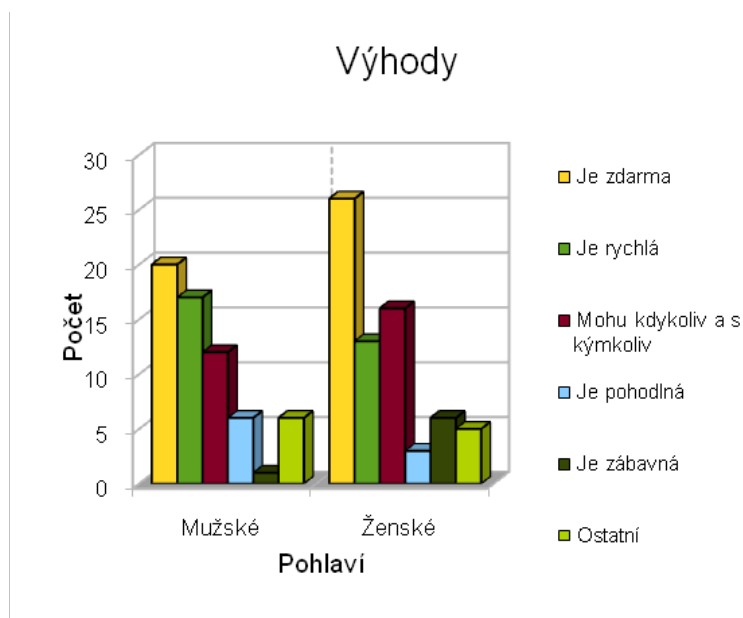
Otázka č. 9 – Jaké výhody Ti poskytuje komunikace pomocí Internetu?

Tato otázka byla jako jediná otevřeného typu. Nejvíce odpovědí, které se týkaly výhod komunikace, bylo zdarma u obou pohlaví. U chlapců to poté byla rychlost, kdykoliv a s kýmkoliv komunikovat. Téměř stejný počet odpovědí získala pohodlnost a Ostatní. Na šestém místě je zábava.

U dívek byla na druhém místě možnost kdykoliv a s kýmkoliv komunikovat, poté to byla rychlost, zábava a ostatní. Nejméně odpovědí získala pohodlnost.

Přesný počet četností uvádí Tabulka č. 9 v Příloze II.

Graf č. 9

4.4.10 Shrnutí výsledků výzkumu

Výzkumná sonda měla zmapovat, jakým způsobem využívají adolescenti Internet. Výzkumná sonda potvrdila 2 hypotézy a 3 hypotézy vyvrátila. Výzkumnou sondou bylo zjištěno, že vlastní počítač má celkem 72 dospívajících. Dále bylo zjištěno, že nejvíce adolescentů tráví u počítače 1 – 3 hodiny denně. V těsném závěsu byla odpověď s 3 – 5 hod denně. Podobné výsledky měla také otázka, která se týkala času, který adolescenti tráví u Internetu. To že měly tyto otázky podobné výsledky si vysvětlují tím, že adolescenti si neuvědomili, že ne vždycky když jsou u počítače, tak jsou na Internetu. Do času, který tráví u počítače, počítá většina dospívajících jen Internet a opomíjejí např. psaní referátů nebo poslech hudby. Výzkumná sonda také zjistila, že téměř všichni adolescenti mají přístup k Internetu doma a že nejčastější činností, které se na Internetu věnují, je komunikace. Poslední otázka se týkala výhod Internetu, kde nejčastější odpovědí bylo zdarma a rychlost.

Závěr

Tématem této bakalářské práce jsou adolescenti, jejich komunikace a dnes velmi atraktivní téma Internet. Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jak často a k jakým činnostem dospívající Internet využívají. To jsem zjišťovala pomocí dotazníku, který jsem zadala celkem 101 respondentům. Výzkumný projekt samozřejmě obsahoval také pět hypotéz, které se mi měly potvrdit nebo vyvrátit. Ve svém bádání se mi nakonec potvrdily jen 2 hypotézy z pěti. Čekala jsem, že se mi potvrdí hypotézy č. 1 a 3, které se taky potvrdily. Tato výzkumná sonda byla pro mě velmi zajímavá a pomohla mi vytvořit si představu, k čemu a jak často dospívající využívají služby Internetu.

Při zpracovávání tohoto tématu jsem neměla problém s literaturou, která se týkala adolescentů a Internetu. V hledání knih o komunikaci adolescentů jsem nebyla příliš úspěšná.

Domnívám se, že tato problematika je dobře zpracována a že existují výzkumy, které se tímto dnes často diskutovaným tématem Internetu zabývají. Myslím si, že tato bakalářská práce může být inspirací nebo také zajímavým studijním materiálem pro všechny, kteří se o tuto problematiku zajímají.

Seznam použité literatury

DIVÍNOVÁ, R. *Cybersex – forma internetové komunikace*. Praha: TRITON, 2005. ISBN 80-7254-636-8.

GAVORA, P. *Výzkumné metody v pedagogice*. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X.

HARTL, P.; HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.

KUKUČKA, J. *INTERNET, učebnice*. 2. aktualiz. vyd. Brno: CCB, 2000. ISBN 80-85825-43-0.

KURIC, J. *Ontogenetická psychologie*. Brno: CERM, 2001. ISBN 80-214-1844-3.

LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1284-9.

MACEK, P. *Adolescence*. 2. upr. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

PAVLAS, I.; VAŠUTOVÁ, M. *Vývojová psychologie I (Pro studenty učitelství a vychovatelství)*. Ostrava: REPRONIS, 1999. ISBN 80-7042-153-3.

PRIBULA, M.; PAL'A, G. *Stručne o komunikácii*. Prešov: PRO COMMUNIO, 2006. ISBN 80-969416-2-3.

PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

RYBKA, M.; MALÝ, O. *Jak komunikovat elektronicky*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0208-8.

SAK, P.; SAKOVÁ, K. *Mládež na křižovatce, sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*. Praha: Svoboda servis, 2004. ISBN 80-86320-33-2.

ŠMAHEL, D. *Psychologie a internet, děti dospělými a dospělí dětmi*. Praha: TRITON, 2003. ISBN 80-7254-360-1.

VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

VYBÍRAL, Z. *Psychologie komunikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-998-4.

Český statistický úřad [online]. Praha: Český statistický úřad, posl. úpravy 12. 2. 2009 [cit. 2010-03-01]. Dostupné z WWW: http://www2.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/6_jake_jsou_nejcastejsi_cinnosti_provaden_e_jednotlivci_na_internetu.

MUSIL, M. *Vývoj Internetu* [online]. 2003 [cit. 2010-01-17]. Dostupné z WWW: <http://ihistory.webzdarma.cz/chap/1faze.php>.

MUSIL, M. *Vývoj Internetu* [online]. 2003 [cit. 2010-01-20]. Dostupné z WWW: <http://ihistory.webzdarma.cz/chap/2faze.php>.

Seznam příloh

Příloha I – Dotazník

Příloha II – Výsledky dotazníku (tabulky)

Přílohy

Příloha I. - Dotazník

Dotazník

Ahoj, jmenuji se Klára Lemberková a jsem studentkou Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Prosim Tě o vyplnění tohoto dotazníku, který bude součástí bakalářské práce na téma Internet jako prostředek komunikace u adolescentů. Tímto dotazníkem bych chtěla zjistit, jakým činnostem a aktivitám se nejčastěji adolescenti na Internetu věnují. Tento dotazník je anonymní a získaná data budou použita jen v bakalářské práci. Dotazník vyplníš tak, že označíš tu odpověď, která se nejvíce podobá skutečnosti.

Děkuji Klára

1. Tvé pohlaví je

- mužské   ženské

2. Tvůj věk je ..... let

3. Počítač máš?

- vlastní
 společný se sourozencem
 společný s rodiči
 nemám počítač

4. Kolik svého volného času trávíš denně doma u počítače?

- méně než 1 hodinu
 1 – 3 hodiny
 3 – 5 hodin
 5 a více hodin

5. Máš doma přístup k Internetu?

- Ano   Ne

6. Kolik času trávíš denně doma na Internetu?

- méně než 1 hodinu
 1 – 3 hodiny
 3 – 5 hodin
 5 a více hodin

7. Kde nejčastěji navštěvuješ Internet?

- doma
 ve škole
 u kamaráda
 jinde

8. Zajímají se rodiče o to, co děláš na Internetu?

- Ano
- Někdy ano
- Spíše ne
- Ne

9. K čemu nejčastěji Internet používáš?

- ke komunikaci s přáteli
- k hledání informací např. do školy
- ke hraní on-line her
- ke shlédnutí videí, seriálů, pořadů
- jiné

10. Jakou formu komunikace nejčastěji používáš?

- ICQ nebo QIP
- chat
- e-mail
- facebook
- telefonování pomocí Internetu
- jiné

11. Jaké výhody Ti poskytuje komunikace pomocí Internetu?

Příloha II – Výsledky dotazníku (tabulky)

Počítač máš?

Tabulka č. 1.

Počítač	Pohlaví	
	Mužské	Ženské
Vlastní	43	29
Spol se sourozencem	5	12
Spol s rodiči	3	8
Nemám PC	0	1

Kolik svého volného času trávíš denně doma u počítače?

Tabulka č. 2.

Čas strávený u PC	Pohlaví	
	Mužské	Ženské
Méně než 1 hod	3	8
1 – 3 hod	14	25
3 – 5 hod	21	16
5 a více hod	13	1

Máš doma přístup k Internetu?

Tabulka č. 3.

Pohlaví	Ano	Ne
Mužské	49	2
Ženské	45	5

Kolik času trávíš denně doma u Internetu?

Tabulka č. 4.

Čas strávený u Internetu	Pohlaví	
	Mužské	Ženské
Méně než 1 hod	4	6
1 – 3 hod	19	24
3 – 5 hod	16	15
5 a více hod	10	0

Kde nejčastěji navštěvuješ Internet?

Tabulka č. 5.

Místo	Pohlaví	
	Mužské	Ženské
Doma	40	44
Ve škole	2	4
U kamaráda	0	2
Jinde	3	0

Zajímají se rodiče o to, co děláš na Internetu?

Tabulka č. 6.

Pohlaví	Ano	Někdy ano	Spíše ne	Ne
Mužské	4	9	9	29
Ženské	1	18	17	14

K čemu nejčastěji Internet používáš?

Tabulka č. 7.

Činnost	Pohlaví	
	Mužské	Ženské
Ke komunikaci	28	40
K hledání informací	2	8
Ke hraní on-line her	10	0
Ke shlédnutí videí, pořadů	2	2
Jiné	9	0

Jakou formu komunikace nejčastěji používáš?

Tabulka č. 8.

Forma	Pohlaví	
	Mužské	Ženské
ICQ, QIP	28	26
Chat	0	0
E-mail	3	2
Facebook	16	21
Telefonování	0	0
Jiné	4	1

Jaké výhody Ti poskytuje komunikace pomocí Internetu?

Tabulka č. 9.

Výhody	Pohlaví	
	Mužské	Ženské
Je zdarma	20	26
Je rychlá	17	13
Mohu kdykoliv a s kýmkoliv	12	16
Je pohodlná	6	3
Je zábavná	1	6
Ostatní	6	5

Abstrakt

LEMBERKOVÁ, K. *Internet jako prostředek komunikace u adolescentů*. České Budějovice 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce I. Žlábková.

Klíčová slova: adolescence, komunikace, komunikace u adolescentů, Internet, elektronická komunikace

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, k jakým činnostem využívají adolescenti služby Internetu. Teoretická část se nejdříve zabývá obdobím adolescence, jeho charakteristikou, osobností adolescenta a také aktivitami, kterým se adolescenti věnují v běžném dni. Dále se zabývá významem komunikace u adolescentů a nakonec popisuje téma Internet a s tím spojená specifika elektronické komunikace.

Praktickou část charakterizuje výzkumná sonda – dotazník, která se snaží zjistit, jak často a jakými aktivitami se adolescenti zabývají v prostředí Internetu. Výzkumem bylo zjištěno, že adolescenti tráví na Internetu v průměru 1 – 3 hodiny denně. Nejčastější aktivitou bývá komunikace.

Abstract

The Internet as the means of communication with adolescents.

Keywords: adolescence, communication, communication with adolescents, the Internet, electronic communication

The purpose of the bachelor work was to find out for what activities the adolescents use the services of the Internet. The theoretical part is primarily focused on the period of adolescence, its characteristics and the personality of an adolescent and also on the activities to which the adolescents attend on their ordinary days. The work further deals with the significance of the communication with adolescents and it finally describes the theme: the Internet and the specifications of the electronic communication related to it.

The practical part is specified by a research probe – a questionnaire, which tries to find out how often and with which activities the adolescents are concerned in the milieu of the Internet. On the basis of the research it was discovered that on the average the adolescents spend 1-3 hours on the Internet every day. The communication represents the most frequent activity.